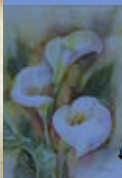


ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ



НАРОДНА АКАДЕМІЯ ТВОРЧОСТІ

(I засідання)



Одеса - 2010

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
Н А К А З

№ 109 від 14.04.2010 р.

м. Одеса

“Про проведення I засідання
обласної Народної Академії творчості”

З метою збереження та розвитку багатонаціональних
культурних традицій Одещини, залучення широких
верств населення до аматорської творчості

НАКАЗУЮ:

1. Одеському обласному центру української культури (Гончарова Н.С.) організувати та провести 15-16 квітня 2010 року 1 засідання Народної Академії творчості за адресою ООЦУК (м. Одеса, вул. Польська, 20).
2. Затвердити програму та склад оргкомітету (додаються).
3. Начальникам відділів культури і туризму райдержадміністрацій та виконкомів міських рад міст обласного значення відрядити 15 – 16 квітня 2010 року до м. Одеса методистів РБК (МБК), майстрів декоративно-ужиткового мистецтва.
 - 3.1. Витрати на відрядження віднести за рахунок сторони, що відряджає.
4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника начальника управління Флорова Д.Д.

Начальник управління

Н.М. Бабіч



ПРОГРАМА ПРОВЕДЕННЯ НАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ ТВОРЧОСТІ

(I засідання)

15 квітня 2010 року,

(м. Одеса, вул. Польська, 20)

**9.00-9.30 Реєстрація учасників
НАТ**

9.30-10.00 Відкриття роботи НАТ -
*(директор Одеського обласного
центру української культури
ГОНЧАРОВА Наталія Савівна)*

**10.00-13.00 Майстер-клас: «Особливості
виготовлення театральних ляльок»**
*(проводить викладач Одеського
театрально-художнього училища,
відділення бутафорського мистецтва
ГРИШИНА Єлизавета Михайлівна)*

13.00-14.00 Обідня перерва

**14.00 -17.00 Майстер-клас: «Сценографія.
Творча співпраця художника-
постановника з режисером-
постановником»** *(проводить
заслужений художник України,
головний художник театру юного
глядача, викладач Одеського
театрально-художнього училища
ВИЛКУН Микола Митрофанович)*

16 квітня 2010 року
(м. Одеса, вул. Польська, 20)

- 11.00** **Відкриття виставки лауреатів премії ім. Р. Палецького**
- 12. 00** **Урочисте нагородження лауреатів премії ім. Р. Палецького**
- 13.00** **Круглий стіл за участю всіх учасників I засідання Народної академії творчості на тему: «Перспективи розвитку декоративно-прикладного мистецтва»**

Прес-реліз проведення обласної **НАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ ТВОРЧОСТІ** (I засідання) (15-16 квітня 2010 року)

Одеський обласний центр української культури спільно з Інтелектуальним форумом 15 квітня 2010 року відкриває 1 засідання обласної Народної Академії Творчості, в ході якого для майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, методистів, творчих працівників районних будинків культури Одеської області та всіх бажаючих будуть проведені наступні майстер-класи:

- з 10.00 до 13.00 – «Сценографія. Творча співпраця художника-постановника з режисером-постановником» (проводить заслужений художник України, головний художник театру юного глядача, викладач Одеського театрального училища ВИЛКУН Микола Митрофанович)

- з 14.00 до 17.00 – «Особливості виготовлення ляльок різних конструкцій – маріонетки, тростьові, планшетні та естрадні, рукавичні та тіньові» (проводить викладач Одеського театрального училища, відділення буцафорського мистецтва Гришина Єлизавета Михайлівна)

Одеський обласний центр української культури спільно з Інтелектуальним форумом в березні 2007 року ініціював започаткування Премії імені Р. Палецького за визначний внесок у справу розвитку традиційного народного мистецтва. Ця Премія щорічно присуджується майстрам та пропагандистам народного мистецтва за роботи, що виділяються автентичністю та високою професійною майстерністю, згідно з номінаціями.

16 квітня 2010 року об 11.00 (у рамках Народної Академії Творчості) відкривається виставка майстрів народної творчості Одещини – лауреатів премії ім. Р. Палецького 2010 року. Під час відкриття відбудеться Боді-арт експромт за мотивами українського народного декоративного розпису. Беруть участь студенти художньо-графічного факультету Південноукраїнського Національного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського.

О 12-й годині – урочистості з нагородження Лауреатів Премії ім. Ростислава Палецького. Премії вручає голова Інтелектуального форуму Олексій Олексійович КОЗАЧЕНКО.

Цього року на Премію номінувались майстри декоративно-прикладного мистецтва Одещини з Балтського, Великомихайлівського, Любашівського, Іванівського, Кілійського, Білгород-Дністровського районів, м. Білгород-Дністровського та м. Одеси. Лауреатами стали Жанна БАРКАР (м. Одеса) в номінації «Витинанка» та Валентин ПЕРЧУН (м. Білгород-Дністровський) в номінації «Народна кераміка».

Жанна Вадимівна БАРКАР – керівник студії декоративно-прикладного мистецтва «Витинанка» при міському Палаці дітей та учнівської молоді ім. Я. Гордієнка. Роботи Ж. Баркар вражають своєю досконалістю. Жодної зайвої рисочки, чистота ліній, кожна робота довершена. «Пісня в папері...



«Біля криниці», витинанка, лауреат премії ім. Р. Палецького 2010 р. Жанна БАРКАР

Мережане сяйво... Мелодія душі... Павутина, заплутана в росах...», — ось як поетично називають витинанку ті, хто хоч раз мав змогу побачити цю красу, хто зрозумів її простоту і велич водночас, це мистецтво, що має глибокі й багаті традиції, в ньому втілено вічні символи природи, колективний досвід пізнання світу та багатство фантазії нашого народу. Запрошуємо всіх поринути у загадковий, тендітний світ витинанки і насолоджуватись розмаїттям творчої уяви й фантазії художниці.

Валентин Михайлович ПЕРЧУН – майстер-кераміст з м. Білгород-Дністровського, стипендіат ім. Р. Палецького 2007 року. Особливість його робіт полягає в тому, що майже у всі вироби закладена тематика українського народного фольклору. І тарілочки, і картинки, і свищички, і будь-які інші фігурки несуть у собі позитивний заряд авторського світосприйняття, від них віє щирим теплом, добротою та вдалим українським жартом...

Талановиті майстри Одещини своєю творчістю оспівують невичерпний, натхненний світ бажань, настроїв, мудрості, який виливається в розмаїття барв, кольору та сонячної життєдайності. Перенесені у мистецькі витвори почуття, радують і будуть радувати шанувальників української народної творчості.



Керамічні вазы і глечки лауреата премії ім. Р. Палецького 2010 р. Валентина ПЕРЧУНА

ОСОБЛИВОСТІ ВИГОТОВЛЕННЯ ЛЯЛОК РІЗНИХ КОНСТРУКЦІЙ



ГРИШИНА Єлизавета Михайлівна, викладач Одеського театрального художнього училища, відділення бутафорського мистецтва

Стало звичним називати театр ляло́к мистецтвом давнім і вічно молодим. Дійсно, театр ляло́к відомий багатьом давнім культурам і є невід’ємною частиною мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століть. До нашого часу вже багато чого відійшло, як, наприклад, китайські порохові ляльки, містеріальні іранські ляльки на гаках, обрядові фігурки з вершкової олії, які виробляли буддійські ламы Тибету для новорічних вистав. Якість спектаклів найбільше залежить від самої ляльки – головного художнього інструменту в театрі ляло́к. Ви́готовлення театральної ляльки – це і ремесло, і творчість; тут є свої секрети, і необхідні певні знання, оволодіння якими розкриє фантастичний, прекрасний, різноманітний, наїв-

ний і мудрий світ театру ляло́к. Театральна лялька повинна не тільки повністю відповідати задуму спектаклю, відображати головну її ідею, але і неодмінно бути витвором мистецтва художника. Всі види театральних ляло́к розподіляються на дві великі групи: верхові ляльки, котрі знаходяться вище ляльководи й низові, котрими ляльководи управляють згори (див. маріонетка). Системи верхової ляльки: найпростіша — лялька-рукавичка, більш складні — тростинна (тростева) лялька, мімічна, механічна. Особливий вид театральної ляльки — лялька тіньова. Театральна лялька рівною мірою справа рук художника, котрий створює її ескіз, а також майстра, котрий втілює задум художника в матеріалі.



Лялька-рукавичка

здавна була відома на вельми широкій території. Всюди ця лялька мала однаковий вигляд: в основі трьохпала печатка, в середню частину якої всовувались вказівний і середній пальці, на них одягалась



головка ляльки, а в крайні – великий і безіменний з мизинцем – так виходили руки ляльки. І лише в Китаї, країні величезної лялькової культури, «анатомія» ляльки була дещо інакшою. Так звані «мішко-ві» ляльки виглядали витончено



і «людиноподібно», так як мали точно виміряні пропорції: головка 40-50 мм в діаметрі, зап'ястя актора – талія ляльки. На протязі століть лялька-рукавичка розважала публіку, змінюючи свій репертуар, героїв, але не зовнішність. До ХХ століття вона майже вийшла з використання, але в наш час знову ожила, хоча й сильно змінилась. Згадаємо кульки С.В. Образцова, кольорові рукавички Іва Жолі, поєднання відкритих рук актора з ляльковою головкою на одному пальці в спектаклях багатьох сучасних театрів ляльок.

Основною деталлю, що приводить у рух **ляльку-маріонетку**, є ваги, вони бувають вертикальні і горизонтальні, за формою нагадують хрестовинки з перетинками. Їх легко виготовити з дерев'яних брусочків, лінійок. У рух ляльку приводять, тримаючи за середину вагів і нахилиючи їх вгору – вниз, ліворуч – праворуч. Важливою деталлю є довжина нитки. Слід враховувати, де буде демонструватися лялька: на підлозі чи містку.

Маріонетка вимагає особливо-го облаштування сцени, оскільки актор знаходиться на спеціальному помості, так званій стежці. Маріонетка — технічно найскладніша театральна лялька. Її конструкція

зазвичай відтворює анатомію людини. Одна з особливостей театру маріонеток — наявність справжньої, а не уявної підлоги, по котрій «ходить» лялька. Маріонетки були поширені на Сході, знала їх і антична Європа. По відношенню до ляльок цієї системи важко говорити про яке-небудь запозичання. Не тільки широка популярність їх в ранніх культурах більшості народів, що знали ляльковий театр, але й відчутна різниця в управлінні ставлять під сумнів існування єдиного центру, звідки могла вийти прамаріонетка. Сицилійська маріонетка на єдиному залізному пруті, що йде від голови ляльки, європейські народні маріонетки з чотирма нитками і китайські, де число ниток коливається від 15 до 40, в залежності від ролі і важли-



вості ляльок. Чарівні фламандські маріонетки з їх наївністю, умовністю, статичністю, з руками і ногами, що вільно телепаються, являють собою цільний кусок дерева, що



складається з двох з'єднаних частин. Східні маріонетки зачаровували максимальним наближенням до людини – у них відкривались очі, рот, рухались пальці на руках, повертались навколо осі голови, відкриваючи друге обличчя, вони могли виконувати найскладніші операції, рухи. Європейські професійні маріонетки в своєму розвитку йшли шляхом збільшення кількості ниток, ускладнення ваги, прагнучи до збагачення і правдоподібних рухів, жестів своїх лялькових героїв, і досягали в цьому великих успіхів. Ляльки-рукавички і маріонетки давно були відомі в Європі, тростеві і тіньові прийшли набагато пізніше.





Тіньова лялька — плоске зображення людини чи тварини, що відкидає тінь на екран, котрий, власне, і є сценою тіньового театру. Дійовими особами цього виду театру можуть бути як актори, так і силуети героїв, виготовлені з різного матеріалу. Для вистави тіньового театру виготовляється ширма, обтягнута світлою прозорою тканиною. За екраном закріплюється яскраве світло: електролампа, свічка, ліхтарик або виставляється навпроти вікна чи сонячних променів. Знизу плоскої фігури закріплюється паличка, за допомогою якої здійснюється рух персонажів.

Театр тіней широко розповсюджений у багатьох країнах Азії, де він носить народний характер. В



Європі театр тіней з'явився в XIX ст., але особливого розповсюдження не набув.

Тростинна (тростева) лялька — ця лялька має ще одну, менш розповсюджену назву — яванська. Вона вказує на місце її народження — острів Яву (Індонезія). Руки ляльки управляються спеціальними палками — тростями. Прийнята у нас назва — тростева — вказує на спосіб її водіння. Трості бувають дерев'яні й металеві. В індонезійському театрі трості покривалися позолотою. В сучасних театрах трості часто маскуються в одязі ляльок. Голова тростевої ляльки насаджена на гапіт, до котрого кріпляться плечі й руки ляльки. Тростева лялька за своїми пропорціями наближається до пропорцій людини.



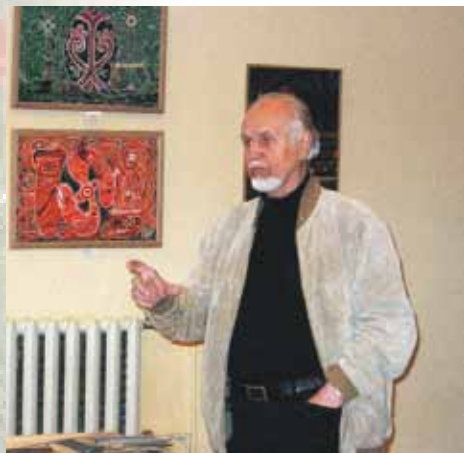
Пап'є-маше — один із найпоширеніших матеріалів для виготовлення лялькових голів. Для пап'є-маше підходить будь-який сорт непроклеєного паперу. Виклеюють пап'є-маше по глиняному чи пластиліновому зліпкові ззовні чи по гіпсовій формі зсередини. Змішайте клей і шматки паперу (газети, туалетний папір, тонкий пакувальний папір). Форму потрібно заздалегідь змастити вазеліном. Шар за шаром покриваємо клеєм та додатково дрібними шматочками паперу. Кожний шар має просохнути перед наступним. Дайте фігурі затвердіти. Обережно тонким



лезом розрізати фігуру навпіл, звільнити її від вмісту моделі, а потім нанести ще один шар клею з папером. Після висихання розфарбуйте її. Підвищена міцність пап'є-маше досягається збільшенням кількості шарів паперу до восьми-десяти.



СЦЕНОГРАФІЯ. ТВОРЧА СПІВПРАЦЯ ХУДОЖНИКА-ПОСТАНОВНИКА З РЕЖИСЕРОМ-ПОСТАНОВНИКОМ



ВИЛКУН Микола Митрофанович, заслужений художник України, головний художник театру юного глядача, викладач Одеського театрально-художнього училища

ВИЛКУН Микола Митрофанович народився у 1938 р. в селі Левадівка Миколаївського району Одеської області. У 1952 р. закінчив Левадівську семирічну школу, а у 1955 році Андрієво-Іванівську середню школу.

1955 - 1959 рр. навчався в Одеському театрально-художньому училищі, отримав диплом з відзнакою.

З 1960 р. почалась творча діяльність. У 1966 р. закінчив художньо-графічний факультет

Московського поліграфічного інституту.

З 1963 р. член Спілки театральних діячів України, а з 1971 р. член Спілки художників України. З 1973 по 1991 рр. голова секції художників театру, кіно і телебачення Одеської організації Спілки художників України.

1991 - 1993 рр. - голова Правління Одеської організації Спілки художників України. Був делегатом декількох з'їздів художників і театральних діячів у Києві та Москві.

Працював художником-постановником і головним художником у театрах м. Одеси. За роки своєї творчої діяльності Микола Митрофанович створював декорації до вистав всіх одеських театрів і співпрацював з театрами інших міст (Миколаєва, Херсона, Львова, Кіровограда, Луганська).

Своїми творами приймав участь у 103 художніх виставках: всесоюзних, республіканських, обласних та зарубіжних (Болгарія, Угорщина, Італія, Німеччина, Мексика, Румунія, Польща, Фінляндія, Югославія, Японія).

Відбулось 13 персональних виставок. Твори знаходяться у музеях Києва, Москви, Одеси, Тули, Харкова, Лахті. У 1993 р. удостоєний звання «Заслужений художник України». Створив художнє оформлення понад 250 спектаклів і фестивалів мистецтв.

Живописні та графічні твори Миколи ВИЛКУНА свідчать про тонкий, ліричний склад душі художника. Міські, сільські, морські пейзажі несуть на собі печать світлої «ностальгії за справжнім». Хочеться в тих місцях побувати – вперше або знову...



Уродженець села Левадівки Миколаївського району, виходець із селянської родини, Микола Митрофанович ВИЛКУН «зробив себе сам» і за допомогою доброзичливих людей, які зустрічалися на його життєвому шляху. І як добре, що «талант пробив собі дорогу»!

Близько половини століття Микола Митрофанович ВИЛКУН служить мистецтву, роблячи те, що завжди цінується і викликає захоплення. Про такого художника говорять: «У нього своєрідний почерк». Почерк загадковості та вишуканості. Його роботи завжди стикалися зі світом дитячого театру. Микола Митрофанович десять років працював у театрі ляльок, де був художником-постановником 34 вистав. 28 років викладає в Одеському художньо-театральному училищі. Близько 20 років працює головним художником театру юного

глядача, взяв участь у постановках близько 60 вистав: «Сказка о царе Салтане», «Игры на заднем дворе», «Три мушкетера», «Остров сокровищ», «Хочу быть великим», «Иванушка-дурачок», «Как закалялась сталь» та інших.

Прерогативою в роботі майстра є талант, мужність і любов до того, чим займаєшся: «Я відданий театру до мозку кісток і ніколи не піду з нього. На сьогоднішній день професія сценографа – дефіцит. Здавалося б, будь-який інженер зможе оформити спектакль, але це буде не сценографія, а аматорство. Глядач побачить жалюгідне ілюстроване місце дії. А сценографія потребує особистісного бачення, ока художника, трансформації та інтерпретації».



Хочу висловити велику подяку організаторам цієї зустрічі за змістовну, натхненну і дуже гарну роботу, велику шану колегам-майстрам та сподівання на подальші творчі зустрічі.

З повагою Ф.С. Олійник, м. Балта

ІЗ КНИГИ ВІДГУКІВ

Большое спасибо организаторам мастер-классов по сценографии и по изготовлению кукол разных конструкций.

Очень интересная лекция, проведенная главным художником Театра юного зрителя Н.М. Вылкуном!!! Много нового мы узнали по оформлению сцены, освещению, правильному масштабированию проектов.


Мастер-класс по изготовлению кукол – это просто море удовольствия! Большое спасибо преподавателю Е.М. Гришиной. Изготовление папье-маше, механизм театральных марионеток и рукавичных кукол – много нового и интересного.

Желаем всем организаторам большого творческого вдохновения, крепкого здоровья, семейного счастья и всего самого наилучшего.

С уважением участники мастер-класса из Белгород-Днестровского района

Вас вітає Великомихайлівський район! Дякуємо вам за прекрасні та змістовні лекції та майстер-класи. Було дуже цікаво і захопливо. Це дійсно майстри своєї справи!

Бажаємо здоров'я, творчих успіхів і сподіваємося на нові зустрічі!

A detailed photograph of a butterfly, likely a member of the Pieridae family, perched on a purple clover flower. The butterfly's wings are intricately patterned with orange, black, and white. The background is a soft-focus green, suggesting a natural outdoor setting.

Матеріали підготували:
Димова А.І.

Фото:
Федорчук Ю.М.
Самедова О.О.

Відповідальна за випуск:
Савіна Л.Ф.

Одеський обласний центр української
культури, м. Одеса, вул. Польська, 20
т / ф: (048) 760-19-26, т.: (048) 711-78- 50,
760-19-25, 760-19-27, 722-10-13